

Orbán Dezső (1884-1986)

Párizs látképe Meudon felől, 1926

Olaj, vászon 52x72 cm

Jelzve jobbra lent: Orbán Meudon 1926

Kikiáltási ár: 440.000 Ft

Orbán Dezső, a húszas évek közepétől, a Nyolcak szétszéledésével, a Tanácsköztársaság bukása után, hosszabb, magányos európai körútra indult. Az úticél - ez még a tradíció folytonossága, a festők és szobrászok romantika óta kötelező grand tour-ja - Olaszországtól Spanyolország, Németország, Franciaország és talán az egyik legkedvesebb helyszín, Dalmácia. Az utazással Orbán érdeklődése is megváltozott; figyelme az erőteljes, konstruktív formákban összefogott, határozottan, telt színekkel megfestett, Cézanne hatását tükröző enteriőröktől a jellegzetes atmoszferikus sajátosságokat tükröző városképek felé fordul. Főleg az architektúra érdekli, ecsetje elfogulatlanul rögzít épületet, kisvárosi utcát, útkanyart, hidat, templomot és szélesre vont panorámát. Lázár Béla, az Ernst Múzeum igazgatója egy 1925-ös csoportos kiállítás alkalmából így jellemzi Orbán szemlélet- és stílus váltását: "(Orbán) francia vidékekre vezet, erős, kolorisztikus szemmel meglátott világba, tiszta és mélytűzű színek, hatalmas formák és egyszerű motívumok közé. (...) A lényeges hangsúlyozására törekszik, és pátoszmentesen

beszéli el látományait." Nincs ez máshogyan a *Párizs Meudon felől* című kép esetében sem. Meudon, Párizstól délre fekvő, mediterrán hangulatú, szuburbán település, egyben a művészek által igen kedvelt festői helyszín. A festő, pozícióját sudár fák szegélyezte kis magaslaton - talán egy kilátón - helyezi el, ahonnan szélesen és akadálytalanul lehet, az alatt elterülő nagyvárosra, Párizsra látni. Az "itt és ott", lent és fent különállásának szemléltetése e kép egyik fő kompozíciós feladata. Az előtérben ráismerhetünk még Orbán tízes évekbeli szállás festésmódjára, valamint a cézanne-i képezítés tanulságaira, ahogyan a mélyebben húzódo házakat hasonló tónusú, pasztózus síkobból tapasztja össze. Az épületek rendjét csak a fák önfeledt, laza festésmódja ellenpontozza. A völgyből felmagasodó fák koronáján keresztül siklik a tekintet a háttérben elterülő városra, hogy az végül az egyetlen beazonosítható monументumon, a távolban emelkedő Eiffel tornyon állapodjon meg. A pasztózus festésmód itt teljesen lecsendesedett, a homogén szürkés-kék felületet nem töri meg semmi, csupán a képszéleken emelkedő fák kapcsolják össze a két szférát. Amennyire konkrét és reális az előtér tereptárgyainak a jelenléte, annál valószínűtlenebb és víziószerű a háttér megjelenése. Orbán, aki a városképek tekintetében inkább realistának nevezhető, most a belső táj, egy újabb dimenzió feltárulkozását teremtette meg Párizsról, ahogyan az Meudon felől látszik.

A.K.